

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Høring av verneplan for skog

Forslag til utvidelse av Korpen naturreservat i Larvik kommune

Bøkeskog i Korpen

Foto: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark
Mai 2019

Innhold

1. Bakgrunn	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Lovgrunnlag	3
4. Merknader til oppstartsmelding	4
5. Videre saksbehandling	5
6. Verneplanens omfang	5
7. Faktaark - utvidelse	6
8. Forslag til verneforskrift og vernekart	7

1. Bakgrunn

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark sender med dette forslag til utvidelse av Korpen naturreservat i Larvik kommune til lokal og sentral høring.

Bakgrunnen for høringen er tilbud om frivillig vern av ca. 3130 dekar skog, som vi mottok den 5.4.2018 av 6 private grunneiere. Tilbudsarealet samlet omfatter skog som en naturlig utvidelse av eksisterende reservat fra Korpen og nordover.

Det er gjort naturfaglige registreringer i området høsten 2017, som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 prosent av skogarealene i landet. Naturfaglige vurderinger som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av norsk skogvern i 2016*», NINA rapport 1352/2017 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig vern gir grunneierne fylkesmennene tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og naturfaglige registreringer utarbeider Fylkesmannen forslag til avgrensning og verneforskrift for områdene. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneiernes representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene, vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldlovens bestemmelser om opprettelse av naturreservater. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslaget likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Lovgrunnlag

Området foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Formålet med det enkelte verneområdet må beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den aktuelle vernekategori. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldlovens § 37, som lyder slik:

«Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt naturtype,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfoldet, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.»

4. Merknader til oppstartsmelding

Det ble meldt oppstart av planarbeidet den 6.4.2018 med uttalefrist 11.5.2018. Det kom inn følgende innspill til oppstartsmeldinga:

Språkrådet: *Vi har ingen merknader til at Korpen naturreservat videreføres som navn på det utvidede reservatområdet. Siden det utvidede området er todelt, og den nordlige delen ikke er del av åsen/sletta Korpen, ber vi Fylkesmannen vurdere om dette burde gjenspeiles i navnet. Korpen og Sagkollen naturreservat er et mulig forslag.*

Bane NOR SF: *Området ikke berører jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader.*

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF): *Ut i fra kartbasen til Norges geologiske undersøkelse (NGU) er det ikke registrert viktige mineralske ressurser innenfor verneområdet foruten en liten lokal ur sør for Sagkollen, der det har foregått/har foregått masseuttak med sporadisk drift. Uttaket er ikke registrert som konsesjonspliktig uttak hos DMF. I og med at det sannsynligvis er snakk om et lite og sporadisk uttak av en ressurs av lokal verdi, vurderer DMF at verneinteressene ikke kommer i konflikt med forekomsten og utnyttelsen av denne. Vi henviser til Lavik kommune for nærmere informasjon om masseuttaket.*

Dersom ny kunnskap i framtiden viser at det fins viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdene, må eventuelle uttak av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48.

Forsvarsbygg: *Forsvarsbygg gir høringssvar til denne type saker med det utgangspunkt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser.*

Vi ber om at de generelle unntaksbestemmelsene for militær operativ virksomhet og tilsvarende unntaksbestemmelse for virksomhet med Forsvarets luftfartøy tas med i verneforskriften.

Fritzøe Skoger: For ordens skyld nevner vi at det på enkelte av de berørte eiendommene påhviler heftelser i form av rettigheter for Fritzøe Skoger, først og fremst relatert til veirettigheter.

Avløsning og eventuell erstatning for disse rettighetene vil formelt måtte bli en del av prosessen. For å ha et reelt grunnlag for disse vurderingene avventer vi resultat av arbeidet som vi forventer å få til høring. Vi vil i høringen vurdere hvilke konsekvenser vernebestemmelsene får for disse rettighetene og komme med innspill i forhold til avløsning av rettighetene.

Fylkesmannens kommentarer til de innkomne merknadene

Siden verneforslaget består av to delområder foreslår Språkrådet navnet *Korpen og Sagkollen naturreservat*. Fylkesmannen synes navnet er dekkende på området og bruker begge navn heretter. Navnet *Korpen naturreservat* kan videreføres dersom det er ønsket om det via innspill i høringsperioden.

Når det gjelder DMFs kommentarer om grusuttak sør for Sagkollen, så er grustaket ikke lenger i bruk. Slik Fylkesmannen forstår det er det ikke aktuelt å drifte videre.

Forsvarsbyggs nevnte bestemmelse tas inn i forskriften.

Øvrige uttalelser tas til etterretning.

5. Videre saksbehandling

Verneforslaget med beskrivelse av området, forslag til vernekart og verneforskrift er sendt ut på en felles sentral og lokal høring med frist for uttalelse innen **21. juli 2019**.

Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av vernet.

Etter høringa vil Fylkesmannen gå gjennom alle innkomne uttalelser, kommentere disse og utarbeide en tilråding om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vil etter dette lage en innstilling til Klima- og miljødepartementet. Vedtak om vern blir gjort av Kongen i statsråd (kgl.res).

6. Verneplanens omfang

Navn	Gnr./bnr.	Kommune	Totalt areal	Verneverdi
Korpen og Sagkollen	2134/2, 2134/4, 2134/10, 2134/11, 2135/2,3, 2135/4 og 3135/10	Larvik	Ca. 3066 dekar	*** Nasjonal

En av grunneierne ønsket etter oppstartsmeldinga å utvide tilbudsarealet med ca. 600 dekar. Arealet ble naturfaglig registrert og er tatt inn i verneforslaget. Det er videre gjort noen mindre endringer i arealet ved at noe ungskog/kulturskog er utelatt, samt at det er foretatt mindre grenseendringer

etter grunneiers ønske øst og vest for Hellsjøvannet. I tillegg er tre hytter som lå ved vernegrensa tatt ut.

Naturfaglig registrering med grundig beskrivelse av tilbudt område ligger på vår hjemmeside <https://www.fylkesmannen.no/vestfold-og-telemark>, under miljø og klima.

Naturfaglig registrering ligger også i Narin – databasen (lokalitetsdatabase for skogområder) med link: <http://borchbio.no/narin/?nid=6285>.

7. Faktaark - utvidelse

LOKALITET:	Korpen og Sagkollen
KOMMUNE:	Larvik
FYLKE:	Vestfold
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	Ca. 3066 dekar
HØYDE OVER HAVET:	40-380 meter
BERØRTE EIENDOMMER:	6

OMRÅDEBESKRIVELSE, VEGETASJON OG SKOGSTRUKTUR

Området ligger i Larvik kommune, på østsiden av Lågendalen, og grenser til eksisterende Korpen naturreservat. Området inkluderer åspartiene rundt Hellsjøvannet, Sagkollen og åsrygger videre N-NV mot Hvarnesdalen.

Området er pga. oppbrutt topografi og lettforvitrelig larvikitt helt dominert av rik edellauvskog. Det er mye eldre skog innenfor området og flere bestand har langt fremskredet naturskogpreg. Vegetasjonen er overveiende rik og til dels svært rik, og den er særlig frodig i fuktig, sigevannspåvirkede lisdeler med ask (-spisslønn) skog. I tørre, sørvestvendte brattlier opptrer bl.a. en svært rik utforming av eik- lindeskog med kravfulle arter.

Noe av edellauvskogen er preget av tidligere, større hogster (nå hogstklasse 3), men disse er nå i ferd med å re-etablere en nokså variert og flersjiktet struktur. Det finnes en del mindre, mest 40-50 år gamle granplantefelt som bør avvirkes ved vern (for å hindre ekspansjon av gran).

VERNEINTERESSER

Tilbudsområdet utgjør et av de største, sammenhengende rike edellauvskogsområder vi kjenner fra Vestfold, og det er heller ikke mange slike på landsbasis. Området fanger også tilnæringsvis hele spennvidden av (rike) edellauvskogstyper som opptrer i Vestfold. Særlig må framheves forekomster av svært rik og gammel bøkeskog (svært sjelden) og større arealer med svært frodig og artsrik ask- og almedominert skog, dessuten en særlig rik, varmekjær eik-lindeskog, samt partier med en del grov, hul eik i Sagkollen. Både rik lågurtbøkeskog og lågurteikeskog er rødlistet som naturtyper, og alm og ask er rødlistet (truet) som arter.

Disse større edellauvskogforekomstene representerer en høy mangeloppfyllelse i forhold til vern. Sammen med det tilliggende Korpen NR utgjør dette et unikt område, et kjerneområde for rik edellauvskog, med stor variasjonsbredde, inkludert også viktige områder med gammel barskog.

Området har et svært rikt og variert mangfold av karplanter, men for øvrig er mangfoldet undersøkt i begrenset grad. Det er pr. i dag registrert 33 rødlistearter her. Lokaliteten vurderes å huse ytterligere svært rikelig av rødlistearter samlet sett, både av jordboende sopp (særlig knyttet til de rikeste eik-lindeskogene) vedboende sopp og epifyttiske lav (bl.a. knyttet til gammel bøk og alm), samt insekter knyttet til hul eik. Tilsammen er det anslått at tilbudsområdet huser mindre enn 100 rødlistearter, og at området sammen med Korpen NR kanskje huser anslagsvis 180 rødlistearter. Det er videre registrert 13 naturtyper av rik edellauvskog innenfor området av svært viktig og viktig verdi.

Samlet sett kvalifiserer området til en sterk *** (nasjonal verdi).

FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et større skogområde som økosystem med de naturlig forekommende arter, naturtyper og økologiske prosesser. Området er meget variert med bar- og lauvskogtyper, derav rike edellauvskoger, med stor grad av opprinnelig preg og høy artsrikdom.

Området inneholder truede og sjeldne arter, samt rødlista vegetasjonstyper, og har særlig betydning for biologisk mangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle disse.

AVRENSNING

Området grenser mot Korpen naturreservat, eldre og yngre produktiv skog.

ANDRE INTERESSER

Området brukes til jakt og friluftsliv.

TEKNISKE INNGREP

Det er ingen kjente inngrep innenfor området bortsett fra skogsbilveier, traktorveier, stier, tre hytter og en gapahuk med benker og bål plass.

PLANSTATUS

LNF-område.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Store deler av området er produktiv skog.

MERKNADER

Det bør vurderes behov for skjøtsel i form av hogst av etablerte granplantefelt.

8. Forslag til verneforskrift og vernekart

Kommentarer til enkelte av bestemmelsene og vernekart:

Verneforskriften for Korpen naturreservat fra 2010 er oppdatert etter ny mal for utforming av forskrifter.

Etter forskriften for Korpen naturreservat fra 2010 er det tillatt med beiting. Muligheten til tradisjonell beiting er videreført i den reviderte forskriften. Det er ikke beitedyr innenfor

utvidelsesområdet i dag og det er ikke oss kjent satt opp gjerder. Framtidig behov for oppsetting av gjerder innenfor verneforslaget er søknadspliktig etter forskriften.

Det er åpnet opp for skånsom bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i forslaget til forskrift. Ved bålbrenning er det viktig at det tas hensyn til at verken vegetasjon eller fjelloverflater skades, samtidig skal annet regelverk følges.

Generelt gjelder at ingen må foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet, jf. § 2 i den foreslåtte verneforskriften. Det betyr at hogst, grøfting og andre fysiske inngrep er forbudt, mens friluftsliv og jakt er tillatt virksomhet. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsene innenfor de rammer som settes av verneforskriften og naturmangfoldloven.

Veier, stier og ev. andre anlegg og innretninger som eksisterer på vernetidspunktet kan vedlikeholdes i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Av kjente anlegg og innretninger innenfor foreslåtte utvidelse er det anlagt skogsbilveier, traktorveier og stier, samt tre hytter. Det går merka tursti opp til toppen av Sagkollen der det står en gapahuk med benker og bål plass. Disse innretningene er markert i forslaget til vernekart.

Veier og stier kan vedlikeholdes, ryddes, merkes, og holdes åpne for turgåing, sykling, hesteridning, samt motorisert ferdsel på skogbilvei. Ridning med vogn er ikke tillatt på sti. Enkel rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i veier og stier som hindrer ferdselen, kan gjøres uten søknad til Fylkesmannen. Vindfall som måtte bli liggende over veien kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller Statens naturoppsyn.

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt etter § 3 i forskriften. Men det kan søkes om dispensasjon, da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7. Det vil være en konkret vurdering hva som defineres som et «større arrangement». For eksempel vil ikke tur med en skoleklasse defineres som et større arrangement.

Motorisert ferdsel er etter bestemmelsene forbudt på traktorveier og stier. Det er noen generelle unntak etter § 6 og det kan gis dispensasjon etter bestemmelsene i § 7. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte innenfor området.

Vernekart

Enkelte traktorveier og stier er delvis gått opp med GPS og markert i forslaget til vernekart. Eventuelle manglende registreringer i kartet, vil kunne legges inn i samråd med grunneier, før tilrådning til Miljødirektoratet.

Forslag til verneforskrift og vernekart:

Forslag til forskrift om vern av Korpen og Sagkollen naturreservat i Larvik kommune i Vestfold fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon ... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima – og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et større skogområde som økosystem med de naturlige forekommende arter, naturtyper og økologiske prosesser. Området er meget variert med bar- og lauvskogtyper, derav rike edellauvskogter, med stor grad av opprinnelig preg og høy artsrikdom.

Området inneholder truede og sjeldne arter, samt rødlista vegetasjonstyper, og har særlig betydning for biologisk mangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle disse.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 2082/8, 2134/2, 2134/4, 2134/10, 2134/11, 2135/2,3, 2135/4 og 3135/10 i Larvik kommune.

Naturreservatet dekker et areal på ca. 4732 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk datert Klima- og miljødepartementet....

De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Larvik kommune, hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Tradisjonell beiting.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- g) Vedlikehold av eksisterende stier, traktorveier og skogsbilveier, samt andre anlegg og innretninger, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- h) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende stier, traktorveier og skogsbilveier, er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier og skogsbilvei inntegnet på vernekartet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Nødvendig bruk av skogsbilveien ned mot Hellsjøvannet og forbi Østi.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av naturreservatet til aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- c) Oppsetting av gjerder for beiting.
- d) Utsetting av saltsteiner.
- e) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- f) Merking av eksisterende stier og veier.
- g) Hogst av etablerte plantefelt.
- h) Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
- i) Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med tiltak nevnt i § 4 g, § 7 c, e og g.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den naturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 13. desember 2002 nr. 63 om fredning av Korpen naturreservat, Larvik kommune, Vestfold.

Forslag til vernekart